

Autobiografie Van der Sterren (2, slot)

(vervolg van vorig week)

In 1978 mocht Paul van der Sterren meedoen aan de grootmeestergroep van het Hoogovenstoernooi.

In zijn autobiografie schrijft hij: 'Wijk aan Zee 1978. Een echt grootmeestertoernooi, en dan niet met zomaar wat dragers van deze titel, maar met een aantal van de allerbeste spelers ter wereld. Fantastisch om daar aan mee te doen! Maar ik was wel doodsbang. Voor de grote namen en voor het totaal onbekende niveau waarmee ik hier werd geconfronteerd'. Hij werd laatste met 3 uit 11, maar baarde opzien met een overwinning op Kortchnoi. Na die partij kreeg hij aan de bar een warm onthaal met champagne. Dit toernooi was voor Van der Sterren een katalysator. Vanaf dit moment was de schaakwereld helemaal zijn wereld. Tot aan het toernooi hinkte hij nog op twee gedachten: de studie of het schaken. Het werd het schaken. Hij zag de universiteit nooit meer terug. 'Achter mij viel een deur in het slot'. In 1979 werd hij meester, in 1989 grootmeester. Maar dat voordeel had ook een nadeel..., sterker nog, het leidde tot paniek, angst, depressie. Citaat uit de

autobiografie: 'Als Internationaal Meester voelde ik me goed. Ik werd algemeen als een van de beste in mijn 'kaste' beschouwd, als iemand die 'eigenlijk allang grootmeester had moeten zijn' en dat was prettig, dat was op een bepaalde manier heel vleidend. Maar wat ben ik nu? Een van de mindere grootmeesters, iemand die zich eigenlijk nog moet bewijzen, iemand die in zijn 'kaste' ontelbare anderen voor moet laten gaan'. Maar het kwam

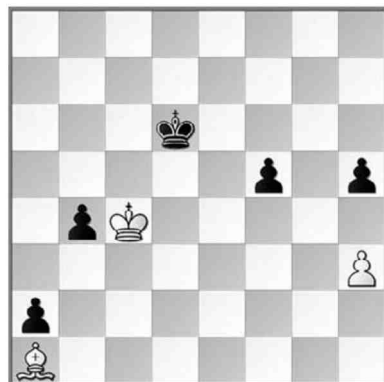

Diagram 1

goed met zijn carrière en bestaan als beroepsschaker. Van der Sterren beschijft de eeuwige en onverbidde-lijke afwisseling van winnen en verliezen. Een leven vol dieptepunten en triomfen, vol stress en prestatiedwang. Hij deed 25 maal mee aan het Nederlands kampioenschap en wist dat tweemaal, in 1985 en 1993, te winnen. In 1986 werd hij open kampioen van Nederland. In 1993 kwalificeerde hij zich voor de Kandidatenmatches van het wereldkampioenschap waarin hij in 1994 in de kwartfinale verloor van Kamsky. Na Euwe en Timman kwam geen andere Nederlander zo ver in de strijd om het wereldkampioenschap 'oude stijl'.

Diagram 2

Kamsky - Van der Sterren
ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 72.Kc4??
72...Kc6 73.Kb3 Kd5 74.Kxa2 f4
75.Lf6 f3 76.Lh4 Kd4 77.Kb3 Ke3
78.Kxb4 f2 79.Lxf2+ Kxf2 (0-1)

In januari 1994 bereikte hij met een 45e plaats zijn hoogste positie op de wereldranglijst. In 2001 stopte hij met het wedstrijdschaak. Hij schreef daarna een serie van drie boeken over 'de wereld van de schaakopening'. In 2010 keerde hij terug in het wedstrijdschaak, maar alleen in de nationale competitie voor clubteams. Nu heeft hij dan zijn schaakmemoires gepubliceerd, hij noemt het 'een afscheidsgroet aan de schaakwereld die zolang de mijne is geweest'. Van der Sterren heeft voor zijn autobiografie circa 3000 partijen opnieuw nagespeeld en oude krantenknipsels, tijdschriften, dagboeken en aantekeningen doorgelezen. Hobbyschakers die ja- loers zijn op beroepsschakers omdat die een lekker vrij leven hebben en geld kunnen verdienen met hun hobby, zien in het boek de schaduwzijde van het leven van een profschaker. Van der Sterren schrijft openhartig wat er gebeurde na een nederlaag tegen Hans Ree in 1984 in het OHRA-toernooi.

ZIE DIAGRAM 2

Ree - Van der Sterren, de stelling na 44...Td8+??
Een blunder, die wordt afgestraft met 45.Pd6+! Zwart verliest een stuk. Citaat: 'Volkomen in shock deed ik nog drie zetten en gaf het toen op. Ik heb gehuild na deze partij, iets wat ik - voor zover ik me kan herinneren - bij geen enkele andere ramp uit mijn schakersleven heb gekund of nodig heb gehad. Maar het verdriet dat me hier overvalt, om de nederlaag, om de vergeefsheid van mijn inspanningen, om wat ik mijn arme Damegambiet heb aangedaan, om mijn vastgelopen carrière, om alles en alles, het komt er als een water- val uit'.

Delftsblauwe schaakgeschiedenis

Onlangs kreeg uw rubriekschrijver een foto aangereikt van een Delftsblauw bord met een Eiffeltoren en de naam 'schaakvereniging Klein Parijs Heythuysen'.

Té leuk om niets mee te doen! Daarom laten we het graag even zien. Dit fraaie bord vertelt een stukje plaatselijke schaakgeschiedenis. In de periode 1979-1989 speelde in Heythuysen een vereniging onder de naam 'Klein Parijs', de naam van het café waar men schaakte. Heythuysen wordt ook wel eens Klein Parijs (Klein Parijs) genoemd; van daar de Eiffeltoren op het bord. Het bord is een waardevol verzamelobject, want er zijn er destijds waarschijnlijk maar ongeveer twintig gemaakt. Ze werden gebruikt als attentie voor leden die een bijzondere prestatie hadden geleverd. Het bord is ontworpen door World Present in Weert.

Vorige week vierde het Max Euwe Centrum in Amsterdam haar 25-jarig jubileum met diverse activiteiten. Het Max Euwe Centrum werd opgericht met het doel de nagedachtenis aan prof. dr. Max Euwe (1901-1981), zijn werk en betekenis voor het schaken levend te houden.

Daarnaast wil het Max Euwe Centrum de schaaksport in de toekomst bevorderen, vooral in de sociale en culturele sector. Euwe is de enige Nederlander ooit die wereldkampioen werd (in 1935). In 1970 werd hij president van de FIDE, de wereldschaakbond. Hij schreef talloze schaakboeken en leverde belangrijke bijdragen aan de theorie. Eén van de activiteiten in het kader van het zilveren jubileum van het Max Euwe

Centrum was een blindsimultaan van grootmeester Daniel Stellwagen. De grootmeester speelde tegen acht man. De acht mochten gewoon op de normale wijze achter hun bord met stukken zitten, terwijl de simultaangever het zónder materiaal moest doen en zich alle partijen en stellingen voor de geest moest halen. Hij kreeg steeds alleen de notatie door van de zetten die zijn tegenstanders hadden gespeeld. Door het winnen van een prijsvraag was Raoul Lemmen één van de acht die het tegen Stellwagen mochten opnemen. Hij was de enige die de grootmeester wist te verslaan. Na een lange, moeilijke weg kwam Raoul beter te staan en hoe hij het uiteindelijk afmaakte zien we hier.

Stellwagen (2619) - Lemmen (1860)
Amsterdam, blindsimultaan
ZIE DIAGRAM, de stelling na
46.Ke5
46...Pg6+!
47.Ke6 (de enige zet)
47...Tf6+ (47...Te4+ is nog iets overtuigender omdat zwart dan de e-pion behoudt)
48.Kd7 (de enige zet)
48...Pe5+ en nu zag wit het niet meer zitten (hij verliest immers de toren) en gaf op (0-1)

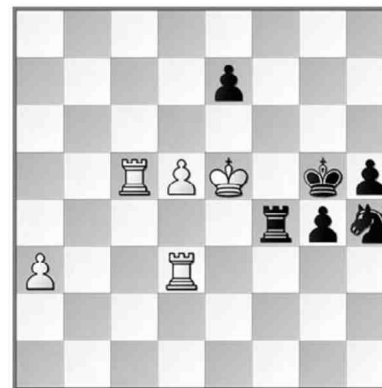

Diagram 1

Raoul Lemmen tijdens de slotfase van de partij tegen grootmeester Stellwagen.

SV Schaesberg 75 jaar

Schaak Vereniging Schaesberg viert het 75-jarig bestaan met diverse festiviteiten. Het hele seizoen staat in het teken van dit jubileum.

De jubilerende vereniging heeft reeds een jubileumtoernooi, receptie en feestavond achter de rug en er is een jubileumboekje gepresenteerd, een uitgave onder redactie van Frits Esser en Ralf Ploumen. Zij geven een historisch overzicht, interviews, partijen, foto's, een eregalerij van clubkampioenen enzovoorts; kortom alles wat in zo'n jubileumboek thuis hoort. De eerstvolgende jubileumactiviteit is op donderdag 19 januari een simultaan die wordt gegeven door FM Ivo Wantola. Hij begon zijn 'schaakcarrière' ooit als jeugdlid bij SV Schaesberg. Nu is hij FIDE-meester en komt voor het Leidsch Schaakgenootschap uit in de Meesterklasse, de hoogste klasse van de Nederlandse competitie voor clubteams. Hij heeft momenteel een FIDE-rating van 2335.

SV Schaesberg is een actieve vereniging die het hoofd goed boven water weet te houden, getuige het aantal van circa vijftig leden. De vereni-

ging heeft een van de best bezochte schaakclubavonden van Limburg. Dat is vooral te danken aan de inzet van de nodige 'kartrekkers' die veel doen aan ledenwerving, clubbinding en ledenbehoud. Een van hen is Frits Esser, die al lid is sinds 1963. Hij is het langste lid van de vereniging. Met nimmer aflatende ijver zet hij zich nog steeds in voor zijn eeuwige liefde. Zo maakt hij bijvoorbeeld viermaal per jaar

Diagram 1

een clubblad.

Uit de jubileumuitgave een winstpartij uit 1953 van een van de oudgedienden van SV Schaesberg, Johan Arnold, tegen Hans Bouwmeester. Bouwmeester was in die jaren een van de beste schakers van Nederland. Arnold speelde in de jaren vijftig bij ASC Amsterdam. We zien hier het slot van de partij.

ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 32.g3

32...Te1 33.d6 Txc1+ 34.Kh2 Lxc3+ 35.Kh3 Df1+ (0-1) en er volgt mat binnen enkele zetten.

• Uit het laatste clubblad een partij van Christiaan Jeurissen (spelend voor Schaesberg 3) tegen Jo

Diagram 2

Käfer (Geleen 3). Deze partij werd vorige maand gespeeld voor de Limburgse competitie voor clubteams.

ZIE DIAGRAM 2, de stelling na 13 zetten

Wit speelt nu **14.Pe7!** en dat is met een reden voor zwart om op te ge-

Diagram 3

ven (1-0), want de samenwerkende paarden vormen een vreselijke bedreiging voor de zwarte koning. Na 14...Dxc4 volgt 15.Phg6 mat Na 14...Dxe7 volgt 15.Pg6 mat Na 14...g6 volgt 15.Dxh6 en wint Na 14...g5 volgt 15.Lxf7 en wint

• Carlsen, Anand, Aronian en Kramnik (de nummers één tot en met vier van de wereldranglijst) gaven allemaal acte de presence op een toernooi in Londen. Met daarbij Nakamura, McShane, Short, Howell en Adams was er een prachtig deelnemersveld. Kramnik won (TPR 2935), Nakamura werd tweede.

Nakamura (2758) - Adams (2734) London Chess Classic London, 12-12-2011

ZIE DIAGRAM 3, de stelling na 38...b3??

Dat lijkt gevaarlijk, die doorstotende b-pion, maar het is een blunder. Wit hoeft nergens bang voor te zijn. Hij speelt 39.Dc3! en valt de pion op f6 aan

39...Tf8 40.Pe6! b2 41.c7!

en het is beslist (1-0). Als zwart nu met de pion zou doorlopen om een dame te halen 41...b1D tekent hij zijn doodvonnis want dan loopt hij mat: 42.Dxf6+! Txf6 43.c8D+ en mat binnen enkele zetten.

De jaarlijkse Polgar Chess Day

Elk jaar komen de drie zusjes Polgar in Boedapest bijeen voor een schaakfestival, de Aquaprofit Polgar Chess Day. Vorige maand was de vijfde editie.

De in 1988 overleden grootmeester en columnist Jan Hein Donner schreef ooit dat mannen beter kunnen schaken dan vrouwen. Of, zoals hij het uitdrukte: 'Vrouwen kunnen domweg niet schaken.' Dat beeld is natuurlijk al vele malen weerlegd, maar spookt toch nog steeds in de hoofden van velen. Het levende bewijs dat ook vrouwen in de wieg gelegd zijn voor het schaakspel, wordt gevormd door de Hongaarse zusjes Polgar: Zsuzsa (geboren 1969), Zsófia (1974) en Judit (1976). Alle drie zijn ze sterke schaaksters. Judit voert al sinds jaar en dag de wereldranglijst bij de vrouwen aan en met een rating van 2710 staat zij op de wereldranglijst bij de mannen nog steeds zeer hoog: 35e (ter vergelijking: de hoogst genoteerde Nederlander Anish Giri staat 30e). 'Al voordat ik geboren werd, hadden mijn ouders beslist dat ik een schaakkampioen zou worden', schrijft Judit op haar website. De drie zusjes kregen een heel bijzondere opvoeding. Vader László, een

vooraanstaand pedagoog en psycholoog in Boedapest, en moeder Klára, lerares, hielden hun dochters thuis. Zij waren van mening dat scholen niet goed zijn voor de ontwikkeling van kinderen, omdat de creativiteit afstompt bij klassikaal onderwijs. Thuis kregen de drie alles geleerd. Ze beheersen alle schoolvakken en spreken vele talen. De ouders Polgar hebben gelijk gekregen met hun experiment: elk gezond kind kan exceptioneel succesvol zijn op welk gebied dan ook, mits er tijdig intensieve training en begeleiding is. In het geval van de zusjes Polgar betekende dat een schaakcarrière. Inmiddels zijn Zsuzsa, Zsófia en Judit uitgewaaid. Zsófia woont in Israël. Judit is in Boedapest blijven wonen. Zsuzsa woont (als Susan) in de USA en is daar met haar Susan Polgar Foundation volop actief met schaaklessen, het organiseren van activiteiten en schaakpromotie. Op de prachtige campus van de Texas Tech University organiseert zij elk jaar het SPICE Cup Festival (SPICE staat voor Susan Pol-

De zusjes Polgar: van links naar rechts Zsófia, Judit en Zsuzsa (Susan).

gar Institute for Chess Excellence). Eens per jaar herleven de oude tijden in Boedapest, want dan zien de drie zusjes elkaar in de Hongaarse hoofdstad voor de jaarlijkse Polgar Chess Day, gesponsord door Aquaprofit. Vorige maand vond de vijfde editie plaats. Een groots evenement met vele vip's (zoals de kampioen motorracen Gabor Talmacsi en schaaklegende Pál Benk?) en de hele dag door een gigantische reeks aan activiteiten, workshops, blindschaak, snelschaak, simultaans enzovoorts. De dag bracht maar liefst tweeduizend kinderen op de been. Gary Kasparov was 'aanwezig' door in te bellen via Skype en hij sprak zijn steun uit voor het evenement. Kasparov maakt zich tegenwoordig in Europa sterk voor inpassing van het schaken in het onderwijs.